УДК 332.72:332.14
JEL P32
DOI 10.32782/2786-765X/2024-6-17

Прокопенко Н.І.
старший викладач кафедри геодезії та землеустрою,
Сумський національний аграрний університет
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5046-6122

АГРАРНИЙ СЕКТОР У ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Аграрний сектор відіграє ключову роль у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки, що робить його одним із найважливіших компонентів світової економіки. Зростаючий попит на продовольство через збільшення населення та зміни клімату ставить перед сільським господарством нові виклики, які потребують ефективних рішень. У дослідженні проведено глибокий аналіз сучасних тенденцій розвитку аграрного сектора, його внеску у глобальний продовольчий ланцюг та впливу на економічний розвиток різних регіонів. Зокрема, розглянуто, як інноваційні технології та стійкі практики ведення сільського господарства сприяють підвищенню ефективності виробництва та зниженню негативного впливу на навколишнє середовище. Визначено основні економічні та екологічні виклики, що стоять перед аграрним сектором у контексті глобалізації. Роль аграрного сектора в глобальному продовольчому ланцюгу є вирішальною для забезпечення стійкого економічного розвитку та продовольчої безпеки. Поглиблене розуміння цих взаємозв'язків сприятиме розробці ефективних стратегій для підтримки та розвитку аграрного сектора в умовах глобальних викликів.

Ключові слова: аграрний сектор, глобальний продовольчий ланцюг, економічний розвиток, продовольча безпека, інноваційні технології, стійке сільське господарство, глобалізація, економічні виклики.

Постановка проблеми. Аграрний сектор відіграє ключову роль у глобальному продовольчому ланцюгу, забезпечуючи населення світу необхідними продуктами харчування. Це обумовлено його здатністю генерувати основні ресурси для виробництва продуктів харчування, зокрема зернових культур, овочів, фруктів, та тваринницької продукції. Однак, попри фундаментальну важливість, аграрний сектор зіштовхується з численними викликами, такими як кліматичні зміни, деградація ґрунтів та обмеженість водних ресурсів, що вимагає впровадження інноваційних методів ведення сільського господарства для забезпечення стійкості та ефективності [6, с. 447]. Відповідно, в межах сучасності вплив аграрного сектора на економіку важко переоцінити. Він є вагомим компонентом валового внутрішнього продукту багатьох країн, створюючи робочі місця як у сільських, так і в міських районах, сприяючи зниженню рівня бідності та покращенню якості життя [3]. Крім того, аграрний сектор забезпечує сировину для харчової промисловості та інших галузей, таких як текстильна та біопаливна [1]. Це сприяє розвитку суміжних галузей, стимулюючи економічне зростання та диверсифікацію економіки.

Однак, аграрний сектор чинить суттєвий вплив на довкілля, що має негативні економічні наслідки у довгостроковій перспективі. Інтенсивне використання хімічних добрив та пестицидів призводить до забруднення водних ресурсів та деградації ґрунтів, що знижує їх родючість [11, с. 417]. Необхідно впроваджувати стійкі практики ведення сільського господарства, такі як органічне землеробство та агролісомеліорація, щоб мінімізувати екологічний слід та забезпечити довготривалу економічну стабільність. Враховуючи ці аспекти, аграрний сектор є вагомим елементом глобальної економіки, що потребує постійної уваги та інноваційного підходу для забезпечення його стійкого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аграрний сектор, будучи однією з ключових складових світової економіки, знаходиться під постійним впливом глобальних економічних, соціальних та екологічних змін. Останні дослідження і публікації свідчать про зростаючу роль аграрного сектору у вирішенні глобальних викликів, таких як продовольча безпека, зміна клімату та сталий розвиток. Байдала В., Еспозіто Б., Лікарчук Н., Панахно Р., Солоп А., Чернега І., Ян К. відзначають, що аграрний сектор не лише задовольняє потреби в харчуванні, але й формує нові тренди в напрямку сталого розвитку, де наголос робиться на ефективне використання ресурсів й мінімізацію екологічного впливу. Такі підходи сприяють стабільності глобального продовольчого ланцюга та допомагають уникнути продовольчих криз. Веласко-Муньос Х., Голян В., Костенко І., Негрей М.,

© Прокопенко Н.І., 2024

Сільвестрі К., Тараненко А., Шубравська О. наголошують, що вплив аграрного сектора на економіку також значний. В багатьох країнах цей сектор є основним джерелом доходу, зайнятості та експорту. Успішний розвиток сільського господарства сприяє економічному зростанню, стабільності та зниженню рівня бідності. Болтянська Н., Бултурбаевич М., Джураевич М., Комар А., Скляр Р., Солоп А., Халату С. зауважують, що сучасні виклики, як-от коливання цін на продукти, війни, та екологічні зміни, вимагають постійного інноваційного підходу та реформування аграрної політики.

Метою статті є дослідження ролі аграрного сектора в глобальній економіці з погляду викликів та можливостей в умовах сучасних економічних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливе місце у формуванні регіональної економіки займає аграрне виробництво, оскільки воно є одночасно стратегічно важливим з погляду забезпечення продовольчої безпеки, суспільно значущим з погляду розвитку сільських територій та найменш інвестиційно привабливим у порівнянні з іншими галузями економіки [14]. В межах сучасності важливою є інвестиційно-інноваційна діяльність в аграрному секторі, що пов'язана з інвестуванням у сільськогосподарське виробництво фінансових засобів та інших ресурсів й використанням інновацій [8]. Основними позиціями формування інвестиційно-інноваційної діяльності в аграрному секторі є цілеспрямованість, дієвість, багатоваріантність, системність, врегульованість дій, комплексність, суспільна, екологічна та економічна безпека, а також забезпечення стабільного формування аграрного виробництва та конкурентоспроможності продукції. У рамках організаційно-економічного механізму інвестування в аграрне виробництво, його системні елементи мають бути зосереджені на встановленні ступеня прибутковості об'єктів інвестування, розкритті ймовірностей зменшення інвестиційних ризиків та управління ними, розробці управлінських рішень та організаційних форм реалізації інвестицій [2, с. 31].

Варто зауважити, що, наприклад, проблема глобалізації світової економіки є складною та багатогранною, а аграрний сектор відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни, оскільки проблема не лише фінансової, але й продовольчої кризи, боротьба з бідністю та забезпечення продуктами харчування населення власної країни є актуальними для багатьох країн світу [12, с. 10]. Хоча поняття «глобалізація» увійшло в науковий обіг лише в 80-х роках XX століття як відображення фундаментальних перетворень сучасної світової економіки, глобальні проблеми аграрного сектору завжди були предметом дослідження економістів-теоретиків [10, с. 2]. Наприклад, на думку Негрей М., Тараненко А., Костенко І., основними методами та формами реалізації інноваційної політики, що зумовлена процесом глобалізації, в аграрному секторі є: створення нових інституційних структур й законодавчих умов для створення ринку інтелектуальної власності; державні виплати у формі кредитів, субсидій; зміна умов податкових виплат для підприємств, що займаються виробництвом наукоємної продукції та її просуванням на ринок; створення спільних підприємств з випуску та реалізації наукоємної продукції, що дозволить вітчизняним виробникам агропродукції конкурувати на міжнародному ринку й представляти інноваційні досягнення аграрного сектора [3].

Аграрна політика сьогодні розглядається як набір цілеспрямованих дій людини, яка приймає рішення на макрорівні в продовольчому секторі, спрямованих на отримання продуктів харчування [5, с. 149]. Organisation for Economic Cooperation and Development проводить оцінку та моніторинг заходів державної підтримки аграрного сектора в країнах-членах та нечленах цієї організації з 1987 року. Узагальнений показник, який розраховується за методикою Organisation for Economic Cooperation and Development, враховує: підтримку індивідуальних виробників – загальну суму трансфертів від споживачів й платників податків до сільгоспвиробників незалежно від причин і цілей їх впровадження та впливу на рівень виробництва або доходів виробників; підтримку загальних послуг для сільського господарства – витрати на дослідження для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, освіту та підготовку кадрів, контроль за якістю й безпекою продуктів харчування, сільськогосподарських ресурсів та навколишнього середовища, розвиток інфраструктури, маркетинг, утримання громадських складів сільськогосподарської продукції; підтримку споживачів сільськогосподарської продукції – трансферти споживачам від платників податків, пов'язані з підтримкою ринкових цін на сільськогосподарську продукцію; трансферти першим споживачам сільськогосподарської продукції (наприклад, виплати переробникам, які закуповують продукцію за гарантованими цінами, а також субсидії споживачам, продовольча допомога, заснована на

розподілі запасів продовольства, сформованих внаслідок ринкових інтервенцій) [15].

Відповідно дослідники наголошують, що аграрний сектор відіграє ключову роль у глобальному продовольчому ланцюгу, забезпечуючи виробництво, переробку, транспортування та розподіл продуктів харчування для населення світу, тому він має свої особливості та критерії впливу на світову економіку: сільське господарство забезпечує базові продукти харчування (зернові, фрукти, овочі), що є основою харчування мільярдів людей; використання сучасних технологій, таких як генетично модифіковані організми, точне землеробство, дрони та агротехніка, дозволяє підвищувати продуктивність й стійкість сільського господарства; глобальне потепління впливає на аграрний сектор, змінюючи патерни опадів, терміни вегетаційного періоду й доступність водних ресурсів, що може призводити до неврожайних років; у багатьох країнах (Індія, Ефіопія, Танзанія, Камбоджа) аграрний сектор є основним джерелом зайнятості, особливо в сільській місцевості, оскільки він забезпечує робочі місця як на первинному рівні (фермери, робітники), так й в переробних та логістичних ланках; в аграрно орієнтованих країнах (Ефіопія, де сільське господарство становить понад 30% ВВП і забезпечує більшу частину робочих місць; в Непалі сільське господарство складає приблизно 27% ВВП, причому основна частина населення зайнята в аграрному секторі) цей сектор може становити значну частину валового внутрішнього продукту, впливаючи на економічну стабільність і розвиток; продукція аграрного сектору активно розповсюджується на світовому ринку, відповідно країни з надлишковим виробництвом експортують свою продукцію, тоді як країни з недостатнім рівнем самозабезпечення імпортують харчові продукти; глобальні ціни на продовольство залежать від багатьох чинників, включаючи врожаї, політику, торговельні угоди, а також такі ризики, як погодні катаклізми й війни; забезпечення якості та безпеки харчових продуктів є критично важливим на кожному етапі продовольчого ланцюга, відповідно це включає стандартизацію, сертифікацію, а також контроль за використанням пестицидів й добрив; аграрний сектор впливає на доступність харчових продуктів у світі, оскільки проблеми з продовольчою безпекою виникають через неефективне розподілення ресурсів, відсутність доступу до ринків, а також через політичні та економічні кризи; сільське господарство залежить від природних ресурсів (ґрунт, вода, біорізноманіття), та його стале ведення є важливим для майбутнього забезпечення продовольством; оптимізація логістичних ланцюгів, зокрема впровадження цифрових технологій, допомагає зменшити втрати продуктів харчування та підвищити ефективність постачання [2; 9; 14; 15].

Враховуючи сучасні тенденції, сучасний аграрний сектор знаходиться в епіцентрі трансформаційних процесів, обумовлених синергетичною взаємодією інноваційних технологій та глобальних викликів. Впровадження агротехнологій, таких як прецизійне землеробство, генетична модифікація рослин та біоінженерія, сприяє підвищенню агрономічної ефективності та стійкості агроекосистем [7, с. 6–7]. Однак ці зрушення супроводжуються необхідністю адаптації до антропогенної зміни клімату, що вимагає інтеграції екологічно збалансованих практик. Сьогодні аналіз тенденцій аграрного розвитку, їхнього внеску у глобальний продовольчий ланцюг та економічного впливу на регіони є фундаментальним для розробки стратегії сталого розвитку, яка забезпечить продовольчу безпеку та економічну стабільність в умовах сучасних глобалізаційних процесів (таблиця 1).

Аграрний сектор забезпечує значну частину світового попиту на продовольство, створюючи робочі місця та підтримуючи економічний розвиток. Він стимулює розвиток суміжних галузей і сприяє продовольчій безпеці. В Україні аграрний сектор є ключовим рушієм економіки, забезпечуючи значну частку експорту та розвиток сільських територій [7, с. 8]. В сучасних умовах, на наш погляд, можна виділити два можливих варіанти глобалізації розвитку аграрного сектора та їхні наслідки для економіки України: розвиток агробізнесу, який базується на створенні великих сільськогосподарських підприємств із залученням іноземного капіталу; розвиток кооперації, заснованої на об'єднанні вітчизняних сільськогосподарських виробників з метою глобального обслуговування.

Варто зауважити, що Україна є однією з провідних аграрних країн світу, займаючи важливе місце у глобальному продовольчому ланцюгу. Її аграрний сектор відіграє ключову роль в економіці країни, забезпечуючи значну частку ВВП, експорту та зайнятості населення. Україна є одним з найбільших виробників й експортерів зернових культур, займаючи провідні позиції у виробництві пшениці (27 млн тонн у 2022 році), кукурудзи (37 млн тонн) та ячменю (9 млн тонн). Країна також є найбільшим експортером соняшникової олії у світі, забезпечуючи понад 50% глобального експорту цього продукту з обсягом близько 6,5 млн тонн.

Таблиця 1

Аналіз сучасних тенденцій розвитку аграрного сектора, його внеску у глобальний продовольчий ланцюг та впливу на економічний розвиток різних регіонів

Тенденція	Опис	Внесок у глобальний продовольчий ланцюг	Вплив на економічний розвиток
Збільшення використання технологій	Впровадження дронів, автоматизованих систем, IoT для оптимізації робіт	Підвищення продуктивності та зменшення витрат	Створення нових робочих місць у сфері технологій
Органічне землеробство	Зростаючий попит на органічні продукти без пестицидів і ГМО	Розширення ринку органічних продуктів, збільшення безпечності харчових продуктів	Підвищення вартості продукції, розвиток малих господарств
Сталий розвиток та екологічні практики	Використання екологічно чистих методів ведення господарства	Зменшення негативного впливу на довкілля, збереження природних ресурсів	Зменшення витрат на відновлення екосистем, екологічний туризм
Генетично модифіковані організми (ГМО)	Використання ГМО для підвищення врожайності та стійкості до шкідників	Збільшення обсягів виробництва продовольства	Спірний вплив на здоров'я населення, зниження витрат на пестициди
Зміни клімату та адаптація	Впровадження адаптаційних стратегій для зміни кліматичних умов	Підвищення стійкості продовольчих систем до кліматичних змін	Зменшення ризиків втрат врожаїв, підтримка продовольчої безпеки
Інвестиції у дослідження та інновації	Підтримка наукових досліджень та нових технологій в аграрному секторі	Впровадження нових сортів культур, покращення методів ведення господарства	Прискорення економічного зростання через інновації
Глобалізація ринків	Розширення міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією	Забезпечення різноманітності та доступності продовольства	Залучення іноземних інвестицій, розширення ринків збуту
Урбанізація та аграрна урбаністика	Розвиток міських ферм та вертикального землеробства	Збільшення місцевого виробництва, зменшення транспортних витрат	Підвищення зайнятості у містах, покращення продовольчої безпеки
Соціальні та економічні інновації	Кооперативи, мікрофінансування, соціальні підприємства у сільському господарстві	Підтримка малих фермерів, зменшення нерівності	Розвиток місцевих громад, збільшення доходів населення

Джерело: систематизовано на основі [7; 13; 14; 15]

Окрім зернових та олійних культур, Україна експортує цукор, м'ясо, молочні продукти та інші аграрні товари, що становлять понад 40% загального експорту країни. У 2022 році експорт агропродукції склав близько 27 млрд дол. США, з основними ринками збуту в країнах ЄС (34%), Азії (28%) та Африки (17%). Аграрний сектор становить приблизно 10–12% ВВП України та забезпечує робочі місця для значної частини населення, особливо у сільській місцевості, де зайнято близько 3 млн осіб. Він привертає значні інвестиції, як внутрішні, так і зовнішні, зокрема в розвиток інфраструктури, технологій та переробної промисловості [4].

Однак сектор стикається з викликами, такими як кліматичні зміни, потреба у модернізації інфраструктури та необхідність реформ. Тому земельна реформа та удосконалення законодавства мають створити більш сприятливі умови для розвитку аграрного бізнесу та залучення інвестицій, що важливо для стабільного економічного зростання та конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Відповідно, зменшення рівня ризиків у діяльності аграрного сектора може бути досягнуто за допомогою наступних підходів: зміна умов страхування бізнесу агропідприємств з метою попередження страхових випадків й мінімізації збитків; розробка пільгових виплат з кредитування підприємств усіх галузей аграрного сектора на рівних умовах; створення та підтримка аутсорсингових організацій, які працюють з підприємствами аграрного сектора; розробка й забезпечення фінансування програм з бюджету для спільної роботи держави та аграрного сектора з метою просування інноваційних продуктів; реалізація національних

та регіональних програм по розвитку страхових, акціонерних, кооперативних, взаємних, відомчих організацій, що забезпечують майнове страхування ризиків суб'єктів аграрного сектора [1; 3; 5; 7].

Висновки. Розвиток сучасної світової економіки характеризується певними особливостями, серед яких особливе місце займає вплив глобалізаційних процесів на національні ринки. В умовах ринкової економіки для України велике значення має проблема приєднання до світових інтеграційних процесів, зменшення рівня закритості та побудова оптимальної стратегії розвитку вітчизняного аграрного сектора з урахуванням міжнародних стандартів. Аграрний сектор – це одна з найперспективніших галузей міжнародної економіки.

Основна роль аграрного сектора у розвитку економіки країни полягає в забезпеченні національної безпеки. Актуальне завдання сучасного розвитку аграрного сектора – це збалансованість усіх груп галузей у забезпеченні ресурсами. Дослідження показало, що всі проблеми аграрного сектора значною мірою залежать від ступеня освоєння підприємствами інноваційних технологій, а вирішення цієї проблеми безпосередньо пов'язане з фінансовою політикою.

Отже, аграрний сектор є ключовою ланкою у глобальному продовольчому ланцюгу, відіграючи фундаментальну роль у забезпеченні продовольчої безпеки та стабільності. Його продукція, що охоплює різноманітні сільськогосподарські культури та тваринництво, є основним джерелом продовольства для населення планети, а також сировиною для переробної промисловості.

Економічний вплив аграрного сектора є багатовимірним і комплексним. Він є критичним компонентом національних економік, особливо в аграрно орієнтованих. Крім того, агропромислова продукція є важливим об'єктом міжнародної торгівлі, від чого залежить платіжний баланс країн і геополітична стабільність. Таким чином, аграрний сектор не лише забезпечує продовольчу безпеку, але і є важливим рушієм економічного зростання та глобальної економічної інтеграції.

Бібліографічний список

1. Байдала В. В., Солоп А. П. Зайнятість в аграрному секторі України: аналіз поточного стану та напрямів розвитку. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.14
2. Голян В. А., Лучечко Ю. М., Гордійчук А. І., Шмаров Д. М. Комплексний розвиток сфери переробки сільськогосподарської сировини в контексті диверсифікації інвестиційних потоків в аграрний сектор. *Агросвіт*. 2020. № 9. С. 27–37.
3. Негрей М., Тараненко А., Костенко І. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1474/1420
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. 2024. URL: https://ukrstat.gov.ua/
5. Солоп А. П. Аграрний сектор України: сучасні виклики та можливості. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. № 20. С. 147–158.
6. Чернега І. І., Панахно Р. В. Управління матеріально-технічним забезпеченням в аграрному секторі. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 11(25). С. 447–458.
7. Шубравська О. В. Розвиток агропродовольчого виробництва України: завдання і виклики. *Економіка АПК*. 2016. № 4. С. 5–12.
8. Boltianska N., Skliar R., Komar A. Definition of priority tasks for agricultural development. *The XIV International scientific-practical conference "Multidisciplinary research"*. 2020. P. 433–436.
9. Esposito B., Sessa M. R., Sica D., Malandrino O. Towards circular economy in the agri-food sector. A systematic literature review. *Sustainability*. 2020. № 12.18. URL: https://mdpi-res.com/d_attachment/sustainability/sustainability-12-07401/article_deploy/sustainability-12-07401-v3.pdf?version=1600160374
10. Jurayevich M., Bulturbayevich M. Attracting Foreign Investment In The Agricultural Economy. *International Journal of Business, Law, and Education*. 2020. № 1.1. P. 1–3.
11. Халатур С., Качула С., Олексюк В., Кравченко М., Клименко С. Anti-crisis management as a basis for the formation of a financial mechanism for the sustainable development of agricultural business. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2023. № 5.52. P. 413–432.
12. Likarchuk N., Andrieieva O., Likarchuk D., Bernatskyi A. Impression marketing as a tool for building emotional connections in the public administration sphere. *Studies in Media and Communication*. 2022. № 10 (1). P. 9–16.
13. Silvestri C., Silvestri L., Piccarozzi M., Ruggieri A. Toward a framework for selecting indicators of measuring sustainability and circular economy in the agri-food sector: a systematic literature review. *The International Journal of Life Cycle Assessment*. 2022. P. 1–39.
14. Velasco-Muñoz J. F., Mendoza J. M. F., Aznar-Sánchez J. A., Gallego-Schmid A. Circular economy implementation in the agricultural sector: Definition, strategies and indicators. *Resources, Conservation and Recycling*. 2021. № 170. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0921344921002275

15. Yang C., Ji X., Cheng C., Liao S., Obuobi B., Zhang Y. Digital economy empowers sustainable agriculture: Implications for farmers' adoption of ecological agricultural technologies. *Ecological Indicators*. 2024. № 159 URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1470160X24001808

References

1. Baidala V. V., Solop A. P. (2023).Zainiatist v ahrarnomu sektori Ukrainy: analiz potochnoho stanu ta napriamiv rozvytku [Employment in the agricultural sector of Ukraine: analysis of the current state and directions of development]. *Efektyvna ekonomika – Effective economy*, vol. 2. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.14 (in Ukrainian)
2. Holian V. A., Luchechko Yu. M., Hordiichuk A. I., Shmarov D. M. (2020) Kompleksnyi rozvytok sfery pererobky silskohospodarskoi syrovyny v konteksti dyversyfikatsii investytsiinykh potokiv v ahrarnyi sektor [Comprehensive development of the sphere of processing of agricultural raw materials in the context of diversification of investment flows into the agricultural sector]. *Ahrosvit – Agrosvit*, vol. 9, pp. 27–37. (in Ukrainian)
3. Nehrei M., Taranenko A., Kostenko I. (2022) Ahrarnyi sektor Ukrainy v umovakh viiny: problemy ta perspektyvy [Agrarian sector of Ukraine in the conditions of war: problems and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 40. Available at: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1474/1420 (in Ukrainian)
4. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy (2024). Available at: https://ukrstat.gov.ua/ (in Ukrainian)
5. Solop A. P. (2024) Ahrarnyi sektor Ukrainy: suchasni vyklyky ta mozhlyvosti [Agrarian sector of Ukraine: modern challenges and opportunities]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriia: Ekonomika – Tavriyskyi naukovyi vestnik. Series: Economics*, vol. 20, pp. 147–158. (in Ukrainian)
6. Cherneha I. I., Panakhno R. V. (2023) Upravlinnia materialno-tekhnichnym zabezpechenniam v ahrarnomu sektori [Management of material and technical support in the agricultural sector]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii – Scientific innovations and advanced technologies*, vol. 11(25), pp. 447–458. (in Ukrainian)
7. Shubravska O. V. (2016) Rozvytok ahroprodovolchoho vyrobnytstva Ukrainy: zavdannia i vyklyky [Development of agro-food production in Ukraine: tasks and challenges]. *Ekonomika APK – Ekonomika APK*, vol. 4, pp. 5–12. (in Ukrainian)
8. Boltianska N., Skliar R., Komar A. (2020) Definition of priority tasks for agricultural development. *The XIV International scientific-practical conference "Multidisciplinary research"*, pp. 433–436.
9. Esposito B., Sessa M. R., Sica, D., Malandrino O. (2020) Towards circular economy in the agri-food sector. A systematic literature review. *Sustainability*, vol. 12.18. Available at: https://mdpi-res.com/d_attachment/sustainability/sustainability-12-07401/article_deploy/sustainability-12-07401-v3.pdf?version=1600160374
10. Jurayevich M., Bulturbayevich M. (2020) Attracting Foreign Investment In The Agricultural Economy. *International Journal of Business, Law, and Education*, vol. 1.1, pp. 1–3.
11. Khalatur S., Kachula S., Oleksiuk V., Kravchenko M., Klymenko S. (2023) Anti-crisis management as a basis for the formation of a financial mechanism for the sustainable development of agricultural business. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, vol. 5.52, pp. 413–432.
12. Likarchuk N., Andrieieva O., Likarchuk D., Bernatskyi A. (2022) Impression marketing as a tool for building emotional connections in the public administration sphere. *Studies in Media and Communication*, vol. 10 (1), pp. 9–16.
13. Silvestri C., Silvestri L., Piccarozzi M., Ruggieri A. (2022) Toward a framework for selecting indicators of measuring sustainability and circular economy in the agri-food sector: a systematic literature review. *The International Journal of Life Cycle Assessment*, pp. 1–39.
14. Velasco-Muñoz J. F., Mendoza J. M. F., Aznar-Sánchez J. A., Gallego-Schmid A. (2021) Circular economy implementation in the agricultural sector: Definition, strategies and indicators. *Resources, Conservation and Recycling*, vol. 170. Available at: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0921344921002275
15. Yang C., Ji X., Cheng C., Liao S., Obuobi B., Zhang Y. (2024) Digital economy empowers sustainable agriculture: Implications for farmers' adoption of ecological agricultural technologies. *Ecological Indicators*, vol. 159 Available at: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1470160X24001808

Стаття надійшла до редакції 16.08.2024

Nataliia Prokopenko
Senior Lecturer of the Department of Geodesy and Land Management,
Sumy National Agrarian University
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5046-6122

AGRICULTURAL SECTOR IN THE GLOBAL ECONOMY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES IN THE CONTEXT OF MODERN ECONOMIC TRANSFORMATIONS

The agricultural sector plays a key role in ensuring global food security, making it one of the most important components of the world economy. The growing demand for food due to population growth and climate change presents new challenges for agriculture, requiring effective solutions. **The objective** of this study is to analyze the role of the agricultural sector in the global food chain, examining its impact on economic development across various regions. The study aims to identify key challenges and explore how innovative technologies and sustainable agricultural practices can enhance production efficiency while mitigating environmental impacts. The study employs a combination of qualitative and quantitative **research methods**, including a comprehensive review of existing literature, data analysis on global agricultural trends, and case studies from different regions. Comparative analysis is used to assess the effectiveness of innovative technologies and sustainable practices in agriculture. **Results.** The study finds that the agricultural sector is a critical component of the global food chain, with significant contributions to economic development, particularly in emerging economies. The adoption of innovative technologies and sustainable practices has led to increased production efficiency and a reduction in environmental degradation. However, challenges such as climate change, resource scarcity, and economic inequalities persist, requiring targeted strategies. **Scientific Novelty.** This research contributes to the scientific understanding of the complex interplay between the agricultural sector, global food security, and economic development. It highlights the role of technological innovation and sustainability in addressing contemporary challenges and provides new insights into the economic and environmental impacts of agriculture in a globalized context. **Practical Significance.** The findings of this study have practical implications for policymakers, agricultural professionals, and stakeholders involved in the global food chain. The insights gained can inform the development of strategies aimed at enhancing the sustainability and efficiency of the agricultural sector, ultimately contributing to improved food security and economic stability worldwide.

Keywords: agricultural sector, global food chain, economic development, food security, innovative technologies, sustainable agriculture, globalization, economic challenges.